

د پښتو حروف تہجی د زدہ کرې د پارہ

منظومہ

د پښتو قاعدہ

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ٹولنه

0312-9818511

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ
دَ ” ا “ ، بیان

الف نیغ ه ردم ولاړ دے
ورتته گوره سَم ولاړ دے
ننه وی م لاسست دغه الف
ننه وی ن لاسست دغه الف
په صورت نیغه چوک دے
یوه کرنه په صفحه دے
نیغه کرنه تیل ولاړه
حق چي ستاوی هغه غواړه
سَم ولاړ پیمن او قلم دے
ورسره په شک ل سَم دے
دا صورت تیل د الف وی
حقیقت تیل د الف وی
کته امرود دے کته اناردے
شورودې سره هر ببار دے

..... مثالونہ .....

لـــــــه الف نـــــــه جـــــور اـــــــنـــــــار دے
 طـــــــاقتـــــــو ر دے مـــــــزید اـــــــرد دے
 رنـــــــگ اـــــــی ســـــور لـــــــکـــــــه دـــــوینـــــــی
 میـــــــنـــــــخ اـــــــی گـــــوره دانـــــــی داردے
 جـــــور الف نـــــــه تـــــــکـــــــی اـــــــم دے
 خـــــوین دـــــه ر بـــــــنـــــــی اـــــــدم دے
 رنـــــــگ اـــــــی زـــــیر، هـــــیو کـــــــی غـــــــت دے
 پـــــــه طـــــــیبـــــت ســـــره گـــــرم دے
 ســـــر کـــــــنـــــــی دـــــانـــــــگـــــور، اچـــــار
 شـــــور و کـــــــنـــــــی دے دـــــانـــــــکـــــار
 دـــــالـــــــه ســـــره پـــــــه ســـــر کـــــــنـــــــی
 الف تـــــــل اـــــــوســـــــی هـــــردر کـــــــنـــــــی
 ایتـــــــدا کـــــــنـــــــی دـــــاســـــــلام
 ســـــر کـــــــنـــــــی الف دـــــانـــــــعـــــام
 پـــــــه اـــــــم رـــــود کـــــــنـــــــی دے اول
 اول تـــــــکـــــــی دـــــاصـــــــل
 ســـــر کـــــــنـــــــی دـــــاگـــــــی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د او بښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــې
 ورســـــره الف دُنـــــې ا کښـــــې
 .....

د ، ب ، ، بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ، ب ، ، کښـــــې ده
 ذرېـــــعه بـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری بـــــاندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ، ده مـــــلاستـــــه
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 ..... مثالونه .....

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــازار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــیمـــــار ده
 بـــــس ، بـــــاچـــــا ، بـــــکـــــت ، بـــــرگـــــر

ب ل ر ی ه ر ی و پ ی ه س ر ر
 س ر ک ن ب ی ب د ب ل ا ک ، ب ن گ ل ی د ه
 س ر ک ن ب ی ب د ب س ت ر ی د ه
 ب ب ا ج ه ک ن ب ی د ه ب ج ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ه ب ی ن ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ن گ ک ا ل د ه
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ل ل د ه
 ب ی ن ک د ا ب د ه ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی
 س ر ک ن ب ی ب د ه ب ا د ش ا ه ی ک ن ب ی
 د ب س ت ی پ ی ه س ر ک ن ب ی ب د ه
 ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی د م ز ی د ه
 ب ی ن ی ن ی ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ی
 د و ی خ ت و ل ی ه ح ی و ا ن ج و ر د ی
 پ ل ا س ت ک ن ی ه ه م ه ر خ و ا ت ی ه
 د ا پ ی ه ه ر ی و م ک ا ن ج و ر د ی
 ب ی ن ی ن ی ه ب ط ح ی د ج ه ا ن د ی
 د ا خ و ش ح ا ل ی ه پ ی ه م ی د ا ن د ی
 د ا پ ی ه ز م ک ی ه پ ی ه ا و ی و ک ن ب ی

دا اوسسی زمونہ پر کوٹھو کنبی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لانہ دی تہ ککی دری وی

نور بہ شگل ئی د بی وی

..... مثالونہ .....

پیاز، پیسنسل د پالک سر کنبی

پ راٹھی پیہ لراو بر کنبی

ابتدا کنبی پ پارتہی کنبی

ابتدا کنبی پ پیہ الہی کنبی

پ پالنگ پ سرہ دے پان

پ سرہ دے پ پاکستان

پ پارک، پاپر، پالش د پ نہ

ٹخان خبر ساتہ لہ دی نہ

پ پی سرہ جوہ پیہ الہی دہ

گرمہ، یخہ پیہ کنبی چہ دہ

کلہ کلہ ورتہ گورم

ڊڪڪه ڊڪڪه چي چي لڪه پي ده
 جوڙپڪي ڏٽڪي پي نه
 دا هواراخي لڪه دي نه
 پيه بجلي باندي ڏڪار دے
 خالي نه دے لڪه فائدي نه
 .....

د ” ت “، بيان

ت جوڙپري هم ڏبي نه
 اول ٽڪي لڪه ڀر دي نه
 پاس پيه ت کني ٽڪي دوه وي
 هرپوت پيه دي خائسته وي
 ورسره تير جوڙپري
 ملاسته داليڪلے کي پري
 ..... مثالونه .....

ت تحفه کني ده پيه سر کني
 ت توبه کني ده پيه سر کني
 پيه تاربخ کني ت اول ده

مـــــــد ا م دا حـــــــص ه د تـــــــل ده
 د تـــــــر کـــــــي پـــــــي ه ا ب تـــــــدا کـــــــي
 ت بـــــــه و و بـــــــن ي پـــــــي ه د نـــــــي ا کـــــــي
 ت س بـــــــي ح ســـــــر ه پـــــــي ه ا غـــــــا ز کـــــــي
 ل ي ک لـــــــر ي پـــــــي ه خ ي ل ا نـــــــد ا ز کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت پـــــــي ه تـــــــر ا نـــــــه کـــــــي
 ت ي ل ، ســـــــر ه تـــــــک ي تـــــــا ل ه کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت ده تـــــــل ا و ت کـــــــي
 ده ا خـــــــر کـــــــي ا خـــــــر ت کـــــــي
 ت ي نـــــــه ت بـــــــر د ج ه ا ن د م
 ض ر و ر ت د ه ر ا ن ســـــــا ن د م
 دا ا خـــــــن گ ل کـــــــي پـــــــک ا ر ي پـــــــر ي
 ق ي م ت ي د غـــــــه ســـــــا م ا ن د م
 ت ي نـــــــه ت لـــــــه ت و ل د پـــــــا ر ه
 د ه ر چـــــــا د ه مـــــــد د گـــــــا ر ه
 پـــــــه د کـــــــا ن کـــــــي د ا ن ســـــــا ن و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ا ب ي کـــــــا ر ه

.....

د ” ت “ بيان

تې لـــــــه ت نـــــــه شـــــــه شـــــــه جـــــوړولـــــــي
 کـــــــه تـــــــه لړ شـــــــه شـــــــان کـــــړولـــــــي
 چـــــې کـــــــنډه ت تـــــــه پـــــــه مـــــــلا شـــــــي
 تې بـــــــه جـــــوړه د دُنـــــــيا شـــــــي
 پـــــــه صـــــورت کـــــــنډې ســـــــمـــــــه تـــــــې ده
 د الـــــــيکـــــــلـــــــې تـــــــا چـــــې تـــــــې ده
 پـــــــه کـــــــنډې ، والـــــــې بـــــــدلـــــــه
 راروانـــــــه لـــــــه ازلـــــــه

..... مثالونه .....

تـــــــينک او تـــــــپ هـــــــم پـــــــه تـــــــر يکـــــــتـــــــر کـــــــنډې
 تې اول ده پـــــــه تـــــــينک کـــــــر کـــــــنډې
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډې هـــــــم د تـــــــال ده
 تـــــــات ، تـــــــکت تې کـــــــنډې دا هـــــــر حـــــــال ده
 تـــــــست پـــــــه تـــــــي وي ، پـــــــه تـــــــو کـــــــرې کـــــــنډې
 تې ده ســـــــر کـــــــنډې پـــــــه تـــــــر الـــــــې کـــــــنډې
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډې د تـــــــافـــــــي ده
 پـــــــه تـــــــريفک کـــــــنډې پـــــــه خـــــــپل ثـــــــائـــــــي ده

تہی سہرہ تہو پوی د سہرہ
 پہ سہر کپے ہر بشاردہ
 دگرمہی نہہ حفاظت دے
 حفاظت لہہ یخ اثر دہ
 تہی سہرہ سور تہماتہردے
 دستیاب پہ لہراو بپردے
 دا خوراک زہونہ د تہو لہو
 پہ دوکہان کپہی پروت بہردے

.....

د ، ث ، بیان

ث دپہ اسہ تہکی دری وی
 خنگ چہی تہکی دری د پی وی
 فرق دا دے دغہ پہ اس وی
 لاندی پ کپہی پہ اس وی

..... مثالونہ .....

د ثانی پہ سہر کپہی ث دہ
 خالی کی کلہ د فائدی دہ؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
دہ سالٹ سر ابتداء کنبی
ٹویو بیو دہ ٹمی ننبی دہ
اول دلتی دہ ٹپی رتبی دہ
د وارٹ تکی اخی کنبی
د حارٹ تکی اخی کنبی
پیو دہ ٹاقب کنبی ٹ اول دہ
دہ ٹواب پیو دہ سر کنبی تل دہ
ٹقی اقب ل دہ ٹ شور دے
دای بیو ان دے اادیو دے
ٹ ثبوت سرہ پیو دہ سر کنبی
ہمیشہ بیکاری ہردر کنبی
ٹی نہ تکی جیو رڈے
ط اقبوردے ، ط اقبوردے
منی دے دے دی نہ
دا صحت ل دہ دہ رڈے

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو ودا کور دے
 یو ئی شکل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
 دغه پیسه او پیسی او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لک پی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سیم دلور دے
 دغه جیم دکلی کی کور دے
 مینخ کښی تکی یو نقطه وی
 د هر جیم دغه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه .....

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تکه کي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تکه کي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائی وی
 د جفا په سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جننت

جیـم دے سـر کښـي دَ جـدَت
 سـر کښـي جیـم دے دَ جـا پـان
 جیـم دے سـر کښـي دَ جـا نـان
 سـر کښـي جیـم دے پـه جـذـبـه کښـي
 پـه جـنـون کښـي ، جـزـیرـه کښـي
 جیـم سـر رـه تـه کـي جـهـاز دے
 الـو تـو نـکـي لـکـه بـاز دے
 ذـرـعـه دَ تـلـو راتـلـو دہ
 دِـر اُـچـت ددۀ آواز دے
 دَ جـهـنـدِ دے جیـم پـه سـر کښـي
 بـرـه بـرـه وِ هـر دـر کښـي
 زـمـونـر دوه رنـگـه جـهـنـدِ دہ
 دا بـه خـنـگ وِ سـتـانـظـر کښـي

.....

دَ ” غ “ بیان

پـه پښتـو کښـي تـه کـي جیـم دے
 پـه صـورت سـر تـه وِ جیـم دے

وجود خټه لری په مینځ کښې
 نقطه نه لری په مینځ کښې
 همزه بیره ئې په تن وی
 دغه څیم د هر وطن وی
 د جیم، څیم یو خاندان دے
 د هر یو جُدا مکه کسان دے
 د هر یو جُدا آواز دے
 مینځ، اڅر دے کټه آغاز دے
 څیم د زې آوازی وشوان دے
 خوبیل بیل ئې خاندان دے
 ..... مثالونه .....

څائې کښې څیم دے په اول کښې
 دامدام وی دې محل کښې
 څیم په سر کښې د څنگل دے
 څنن اورور لسه کور خپل دے
 ونې ډیرې دی بې شمیره
 علامت ئې دغه تل دے
 څیم د څوان په ابتدا کښې

دالوستی شیی پسه دُنیا کنبی
دَ خزان پسه شان تیریری
خوانسی نه بیکاری بابا کنبی

.....

دَ ” چ “ بیان

میننخ کنبی درې تہکی دَ چ وی
خیم کنبی برہ تہکی درې وی
نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
نہ دا چ دہ، نہ دا خیم دے
تل ئی میننخ کنبی درې نقطی وی
جیم نہ بیل مدام پسه دے وی

..... مثالونہ .....

دَ چمپار پسه سر کنبی چ دہ
دَ چنار پسه سر کنبی چ دہ
سر کنبی چ مدام دَ چال وی
ستا کتہ دے تہکی تہ خیال وی
چ سرہ آغل از دَ چین دے

ورسره تپکـــــــــــــــــي حسيـــــــــــــــــن دے
 د چـــــــــــــــــالاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کنيـــــــــــــــــي
 چ د چـــــــــــــــــاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کنيـــــــــــــــــي
 د چـــــــــــــــــاکليـــــــــــــــــت د چـــــــــــــــــار شور و کنيـــــــــــــــــي
 چ راڅـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه دې مـــــــــــــــــوقـــــــــــــــــعو کنيـــــــــــــــــي
 خـــــــــــــــــرج کنيـــــــــــــــــي چ پـــــــــــــــــه اختـــــــــــــــــتام ده
 کـــــــــــــــــچ او پـــــــــــــــــرج کنيـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه تـــــــــــــــــمام ده
 د چـــــــــــــــــرگ ســـــــــــــــــر کنيـــــــــــــــــي چـــــــــــــــــي مـــــــــــــــــدام وي
 خـــــــــــــــــوبن مـــــــــــــــــدام د خـــــــــــــــــاص او عـــــــــــــــــام وي
 دا ســـــــــــــــــحـــــــــــــــــروائـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــانگـــــــــــــــــونـــــــــــــــــه
 نـــــــــــــــــوره شپـــــــــــــــــه دده آرام وي
 چـــــــــــــــــي چتـــــــــــــــــري ســـــــــــــــــره پـــــــــــــــــه ســـــــــــــــــر کنيـــــــــــــــــي
 نـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــنکـــــــــــــــــار پـــــــــــــــــري دا پـــــــــــــــــه نـــــــــــــــــمـــــــــــــــــر کنيـــــــــــــــــي
 هـــــــــــــــــر کـــــــــــــــــلـــــــــــــــــه چـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــاران راشـــــــــــــــــي
 رانـــــــــــــــــکـــــــــــــــــاره شـــــــــــــــــي لـــــــــــــــــر او بـــــــــــــــــر کنيـــــــــــــــــي

.....

.....

د ” ش “ بیان

خیم کبھی بھرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول دجیم دے
 پیہ نامھی سہرہ دا خیم دے
 ..... مثالونہ .....

خیم خپلھی سہرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سہرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سہرہ بشردے
 دہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کٹہ نردے
 .....

.....

دَ ” ح “ بیان

سَم د جیم پیہ ششان دا حی ده
دا صفا ده بی نقط بی ده
..... مثالونه .....
حوض ، حمام جو پردے لہ ح نہ
خان خبر ساتہ لہ دی نہ
سر کنبی ح تل دَ حاجی ده
ابتدا دَ ح ل وائ بی ده
ح سرہ جو چوک و موت دے
ح سرہ حق ، حقیقت دے
ح سرہ حسن ، حسین دے
ح اول ده پیہ ح ل قہ کنبی
پیہ حکم ، تکی حصہ کنبی
دَ حسن ده ابتدا کنبی
دَ حسین ده پیہ وینا کنبی
ح بی شورو کنبی دَ ح ل وای
خوشبہ دَ زمنا او ست وای

حلـوائـی سـره دگـان کښـی
مـدام دلتـه پـه دنیـا وی
.....

د “خ” بیان

دا چـې ح پـسـې دا خ ده
بیلـه کـله لـه نـقـطـې ده؟
یو نـقـطـه ئـې پـاس پـه تـن شـته
دخ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـولـه سـم خ ده
تـالـیـد لـې چـې خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـې وائـی
کـشـران هـم داسـې وائـی
یو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتـا سـر تـه ئـې نـظـروى
..... مثالونه .....

سـر کښـې خ د خـلافت وی
خ سـر کښـې د خـیریت وی

دَ خُدام، خُمالی پیہ سر کنبی
 ہمیشہ وی خُ خب سر کنبی
 خُ سرہ جو خُ خانان دے
 خوب، خُمالد سر کنبی دَ خان دے
 سر کنبی خُ مدام دَ خُمال دہ
 پیہ آغ از کنبی خُ دَ خُمال دہ
 خُ کبی پیہ سر کنبی خُ دہ
 دامیوہ بنیہ دَ فائدی دہ
 بدنوننہ غتوی دا
 میوہ یوہ تیل پیہ دہ دہ
 خُرمانی سرہ خُ سر کنبی
 دا بیل وی ستا نظر کنبی
 مزیدارہ بنیہ میوہ دہ
 پتہ مہ اُپرہ خُ ادر کنبی

.....

پیہ ”ح“، ”او“ خُ، کنبی ظاہری فرق
 یونق طبی سرہ دوی بیل دی
 یور یوشان پیہ ہر محل دی

پاس په خ بهره نقطه وی
د ح پاکه پاس حصه وی

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لور وی
دا به جیم د کلسی کور وی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه بهره به په څیم وی
نور په شکله دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې بهره تګی درې وی
ح اوخ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطې نه
خان خبر ساته لسه دې نه
خ نقطه لری په سر
ورتسه او کړه لپړنظر
یو نقطې سره دوی بیل دی
نور یوشان په هر محل دی
پاس په خ بهر نقطه وی
دح پاکه پاس حصه وی
شپړ دا تکی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی، هم یو رنگ دی
په نقطه وله یو بل بیل دی
محل ونه ئې بدل دی
په شکلو نو ټول یو شان دی
په نقطه و بیل په جهان دی
آوازونه ئې بدل دی
څکسه دا حرفونه بیل دی

.....

.....

د ” د “ بیان

تیب تیب وی تیب تیب هغه هره حال
 مَلا کله لږه لږه لږی دا دال
 نه نقطه ئې په صورت شته
 تل ئې دغه شنناخت شته
 ..... مثالونه .....
 دال په سر کېنې د دادا دے
 څنگ چې سر کېنې د دانسا دے
 دال هرخوا ته په دغا کېنې
 دال دوات سره دُنیا کېنې
 مدام سر کېنې د درزی وی
 جوړه دال نه دواتی وی
 دال په دین کېنې په دربار کېنې
 داغ کېنې دال ، مدام دینار کېنې
 دیگ لږه دال نه جوړه هرخوا ته
 مَلا د داغ د دلیل ده مَساته
 دال په دوست کېنې تل په سروی
 درد کېنې دال په لراو بروی

دال دُک_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دال دري_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دروازہ کُنبي_____ي دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ارو کُنبي_____ي پ_____ہ ک_____ر ک_____و کُنبي_____ي
 ب_____س ص_____ورت ن_____بي ل_____ر ب_____دل دے
 دال پ_____ہ س_____ر کُنبي_____ي دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وت ل_____ دَ ب_____ش_____ہ ص_____ف_____ات دے
 ح_____ف_____اظ_____ت دَ س_____ي_____ا_____ہ_____ي ک_____پري
 داس_____ي د_____لت_____ہ د_____د_____ہ ذَات دے

.....

دَ ” ڀ “ بيان

دال پ_____س_____ے م_____حل دَ دال دے
 پ_____ہ ص_____ورت س_____رہ س_____م دال دے
 ب_____س ک_____ن_____د_____ہ ل_____ري پ_____ہ ت_____ن دا
 ب_____ي ن_____ق_____ط_____و د_____لت_____ہ ب_____دن دا
 دا ح_____ال_____ت دَ ہ_____ر_____ي_____و دال وي
 پ_____ت_____ ل_____ہ چ_____ان_____ہ د_____د_____ہ ح_____ال وي

..... مثالونه .....

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مدام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لراو بروی
 ډال ډیره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر ته پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال پښه د ډال روی
 سر کښي ډال د هرا ډاکه روی
 ډال پښه سر کښي د ډولکسي وی
 سر کښي ډال د ډگرې ډولکسي وی
 ډال پښه سر کښي د ډبسي دے
 خيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هلام ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لراو بروی
 پښه بنسدادو کښي وی مدام دا

رابنک کاره شہی پے نظر کنہی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے م ح ل د ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری د پاسہ

ذال جو پری ستا د لاسہ

ملائہ تہہ ہر ساعت وی

دا د ذال ت ل ح ق ق ت وی

خال، نقطہ ئی پاس پہ تن دہ

نخہ یو ئی پہ بدن دہ

..... مثالونہ .....

ذخیرہ کنہی ذال پہ سردے

کارا اعلا بنہ د ہن سردے

دا چہی نن خہ ذخیرہ شہی

دا صبرہ تو بنہ شہی

ذال پہ ذکر کنہی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
 خ ن گ چ ی ذ ا ت ا و ذ ر ی ع ه د ه
 ذ ا ل س ر ه ذ ه ی ن ذ ا ئ ق ه د ه

.....

د « ر » بیان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر ه ر ی د ه
 خ ا ل ی د ا ل ه ه ر ن ق ط ی د ه
 س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر ه د ه
 ی س پ و ر م ی ن ر ی و ر ه د ه
 چ ر ه ا ئ ی س م ه د ل ا ر د ه
 چ ر ه ا ئ ی د ک ل ی ن س ا ر د ه

..... مثالونه .....

س ر ک ن ب ی ر د ر ی ل ، ر س ی د ه
 م ی ن ن غ ک ن ب ی ر ی د ا ل م ا ر ی د ه
 ر د ه ر ا ز ک ن ب ی پ ه ر ف ت ا ر ک ن ب ی
 ر ا خ ر ک ن ب ی پ ه ب ا ز ا ر ک ن ب ی
 ر ر و م ا ل ک ن ب ی پ ه ر ی ن م ک ن ب ی

سر کښي رې ده پښه رحم کښي
 رنگ کښي رې مښام اول کښي
 په خپل څائي مخصوص محل کښي
 رې اول ده پښه رکښه کښي
 وي مښام دغې حصې کښي
 پښه سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 رې راڅي د ريل شورو کښي
 چرته کينه ئې ډبو کښي
 سَم د غوا پښه شان آواز ئې
 سَم د مار پښه شان انداز ئې

د ” پ “ بيان

چي کښي وږه پښه رې شي
 جوړه هلې سَم پې شي
 دا پښه بي طرف مښام وي
 هلې رې به د کلام وي
 نور صورت ئې ټول د رې دے

دا بیـــــــــــــــــان چـــــــــــــــــي تـــــــــــــــــي ـــــــــــــــــول دَړي دے

..... مثالونه .....
.....

ړي دَړونـــــــــــــــــد ســـــــــــــــــره روانـــــــــــــــــه

مـــــــــــــــــلگرتيـــــــــــــــــائي لـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــخوانـــــــــــــــــه

نـــــــــــــــــه څـــــــــــــــــه بڼـــــــــــــــــکاري ورتـــــــــــــــــه دلتـــــــــــــــــه

نـــــــــــــــــه څـــــــــــــــــه بڼـــــــــــــــــکاري ورتـــــــــــــــــه هلتـــــــــــــــــه

ړپـــــــــــــــــه جوړ کـــــــــــــــــنې پـــــــــــــــــه اڅر کـــــــــــــــــنې

تـــــــــــــــــکي زور کـــــــــــــــــنې پـــــــــــــــــه اڅر کـــــــــــــــــنې

.....

د ” ز “، بيان

چـــــــــــــــــي نـــــــــــــــــقطـــــــــــــــــه رې تـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــه ســـــــــــــــــر شـــــــــــــــــي

زې پـــــــــــــــــه شـــــــــــــــــکل بـــــــــــــــــرابر شـــــــــــــــــي

چـــــــــــــــــي نـــــــــــــــــقطـــــــــــــــــه کـــــــــــــــــله پـــــــــــــــــه رې شـــــــــــــــــي

هـــــــــــــــــلـــــــــــــــــه شـــــــــــــــــکل جوړ دَ زې شـــــــــــــــــي

د ا نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه د ر ا دَ پـــــــــــــــــاســـــــــــــــــه

شـــــــــــــــــابـــــــــــــــــه زې نـــــــــــــــــيســـــــــــــــــه د ل ا ســـــــــــــــــه

چـــــــــــــــــر هـــــــــــــــــائي د ل و ب و س مـــــــــــــــــه

ر، پ، ز دہ مہ حہ ر مہ

..... مثالونہ .....

زې زنه څي سر سره تپ لے

مما مدام داسي لي بدلے

داد او سپنه ي ک پرے وي

داتنه نه پيژني وکے؟

زې پي سر کنبي د زمري ده

ور سره گرانه دوستي ده

څنن اور خو څنن اور وي

دانسان ميننه خوبسي ده

.....

د ” ژ “ بيان

چي نقتطي شي دري د پاسه

زې شي جوړه سم د لاسه

نور صورت ئي ته ول دري وي

دا چي دلته جوړه ژي وي

..... مثالونه .....

ژې د هـ ر ژيـ مـ لـ گـ رـ مـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رـ خـ بـ رـ مـ
د ا ن سـ و ا ن و ي د ح يـ و ا ن و ي
د ا گـ و ا ه د مـ ې پـ سـ ا ر ا و کـ لـ مـ

د ” پ “ بيان

چـ يـ شـ کـ ل سـ مـ هـ رـ ي د هـ
پـ هـ نـ مـ ي سـ ر ه د ا پـ ي د هـ
ل ا ن د ي بـ ا ن د ي ئـ ي ن قـ طـ ي د ي
نـ خـ نـ ا نـ ي د غـ ه د پـ ي د ي

..... مثالونه .....

پـ ي مـ لـ گـ رـ ي د پـ لـ ي د هـ
د بـ ا ر ا ن سـ ر ه يـ و و خـ ا ئـ ي د هـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ و ي بـ ا ر ا ن کـ نـ يـ
مـ د ا م نـ هـ و ي پـ هـ جـ هـ ا ن کـ نـ يـ

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا وـسـيـلـه دـه
 دـرـنـه اـبـنـه ذـرـيـه دـه
 پـه سـپـوړـمـي کـنـي سـيـن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـم مـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـر ه تـا تـه چـي بـکـار پـري
 .....

د ” ش “ بيان

شـيـن لـه سـيـن لـه لـر جـدا دـمـه
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـه
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـيـن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـر ه د ا لـه کـتـا بـنـو نـو
 ..... مثالونه .....
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـر ه دـه

شکـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـی دَ شـاد و وی
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو وی
 شـکـور کـبـنـی شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـی
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـی
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ
 .....

دَ ” بن “ بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـی بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـی بـانـدـی دوه نـقـطـی دے
 دَ مـنـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـی دے
 ..... مثالونہ .....

بـنـن دَ بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و ی
 دا پـہ سـر دَ خـنـنـا و ر و ی
 غـوا ، غـوا ئـی تـہ نـظـر اُکـر ۴

ښکـر د مـيـخـي بـر اـبـر وـی
 ښـخـه کـور کـښـي نـاسـتـه ښـه وـی
 پـه دـي نـاسـتـه دـا دـر نـه وـی
 هـر طـرف تـه دـي دـا نـه څـي
 هـسـي نـه چـي بـيـا خـفـه وـی
 .....

د ”س، ش، ښ“، خاندان

سـيـن او شـيـن دـه او کـه ښـيـن دـه
 هـر يـو تـه کـي ډـيـر حـسـيـن دـه
 چـي د سـيـن تـه کـي درې مـل شـي
 سـيـن پـه شـيـن سـر هـ بـد ل شـي
 لـانـدـي بـانـدـي کـه نـقـطـي وـی
 ښـيـن بـه جـوړ پـه قـاعـدـي وـی
 درې غـاښـونـه ښـي پـه تـن وـی
 کـه د سـيـن ، شـيـن ، ښـيـن بـد ل وـی
 يـو دـو ي دـه خـانـدـان
 بـيـل آواز ښـي بـيـل ښـي شـان

د ” ص “ بیان

ورپسے تہ کھی دے صساد
 دَنقَطِ نھی دے آزاد
 دَمھسی پھہ شان تھی سردے
 دا بھئی خلی دے بھئی وزردے
 نور صورت تھی تہول دَسین دے
 بیکلی صساد دے بہترین دے
 ..... مثالونہ .....
 صساد پھہ سر کبھی د صابون دے
 ضرورت ددی ژونہ دون دے
 ذریعہ بنہہ د پکھی دہ
 چھی بدن پاک وی سکون دے
 د صندوق پھہ سر کبھی صساد وی
 دل رگھی ہی ہم د فولاد وی
 شتہ وارہ اولو تھی دُنیا کبھی
 صساد تہ کھی تھی ابتدا کبھی
 .....

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدِ پِـسـے دَ ضَـاـدِ مَـقَـامِ دے
پِـیـژنِ دِ لے خِـصَـاـصِ اَوِ عَـمَـامِ دے
بِـیـلِ جُـدِا دے ضَـاـدِ لَـہِ صَـاـدِ نَـہِ
پِـہِ نَـقَـطِـیِ یَـوِ لَـہِ بُـنِیـا دِ نَـہِ
پِـہِ ہرِ ضَـاـدِ بَـرِہِ نَـقَـطِـہِ وِی
ضَـاـدِ دِ دِ تَـکِـیِ نَـا مَـہِ وِی
صَـاـدِ اَوِ ضَـاـدِ دِ وِا رِہِ یَـوِ شَـا نِ دِی
پِـہِ نَـقَـطِـیِ بِـیـلِ پِـہِ جِہِا نِ دِی
یَـوِ تَـیِ کَـوِ رِیَـوِ خِـا نِ دِا نِ دے
دَ ہرِیَـوِ جُـدِا پِہِ چَـا نِ دے
..... مثالونہ .....

ضَـاـدِ مَـدِا مَـدِا دَ ضَـعِیـفِ سَـرِ کِـنِیِ
دِا مَـدِا مَـدِا سَـا تَـہِ نَـظِـرِ کِـنِیِ
تَـلِ دِ وِی خِـدِ مَـتِ پِـکِـا رِ دے
تَـا سَـرِہِ کَـتَہِ مَـلِ پِـہِ لَـا رِ دے
.....

دَ ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ ط ی دے
 دَ الف لانے مہدی مہدی دے
 دَ مہی پی پی پی پی پی دے
 تیل پی پی پی پی پی دے
 داسی طی لی کی کی کی کی
 دا بیہ تانہ نہ ہیہ ہیہ ہیہ
 ..... مثالونہ .....

دَ طوطی پی پی پی پی پی دے
 پیہ ظروف کنی چہی خنگ طی دے
 دَ ہر تکی خیل مقام دے
 خیل آواز ئی پی پی پی دے
 دَ ط ساؤس پی پی پی پی پی دے
 طی راخی می مدام دنیہ کی پی
 پیہ حسین بشکلا پی پی پی
 خپوتہ گوری خفیہ کی پی
 .....

دَ ، ظ ، بیان

طـي سـرہ پـہہ ٹـنـگ کـنـي طـي دہ
 بـيـلـہ طـي نـہہ پـہہ نـقـطـي دہ
 نـورہ طـي تـل پـہہ صـورـت دہ
 بـہہ بـکـارہ دا ہـر سـاعـت دہ
 ..... مثالونہ .....

دَ ظـروف پـہہ اـبـتـدا کـنـي
 ظـي رـاٹـي مـدـام دُنيـا کـنـي
 دغـہ لـو بـي دَ جـہـان دِی
 کـور کـنـي دا دَ ہـر اـنـسـان دِی
 .....

دَ ، ع ، بیان

عـيـن تـہہ گـورہ پـورہ لـور دے
 زـمـيـنـدار سـرہ پـہہ کـور دے
 سَمـمـہ تـورہ دَ مـيـدان دہ
 يـا سـپـور مـي دَ پـاس اسـمـان دہ

..... مثالونه .....

دَ عَقَباب تَهکَي لَه عین نه
 عام ، عذاب تَهکَي لَه عین نه
 ورتنه گوره پنه کنبي عین نه
 گوره وروره! پنه کنبي عین نه
 دا عینک چَي دَنظ ردي
 دا عینک چَي دَ بش ردي
 په آغاز کنبي په کنبي عین دے
 پوهه خلق تبول خبردي
 .....

دَ ”غ“ ، بیان

غین په عین پنه سے مدام وی
 په نقطه طَي تَهکَي تمام وی
 غین نقطه طَي سره جُدادے
 غین چَي دلتنه کنبي ادا دے
 ..... مثالونه .....

غین دَ غوا تَهکَي شورو کنبي

غـوړـ کـښـې د ا تـکـې شـوړـوړ کـښـې
وړتـه غـوړـ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـې شـوړـوړ کـښـې

.....

دَ ” ف “ بیان

ف صورت کښې تپولسه بې ده
خو جُدا صرف پسه خلی ده
خلې سـره ئې دـا ئـره ده
دائري بياندي نقطه ده
بني طرف ته ئې سر پروت دے
داسې بنکاري بشر پروت دے

..... مثالونه .....
.....

فې پسه سر دَ فـوارې ده
میںخ کښې دا دَ باغیچې ده
فـواره حُسن بنـکـلا ده
دیره دیره دَ فـائـدي ده
فـي آغـاز کښـې دَ فـتـ بـال ده

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُنيــــــــا کــــــــنــــــــي

.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ ق نــــــــ مــــــــبــــــــر دے
هــــــــر اُستــــــــا ذ پــــــــوره خــــــــبــــــــر دے
غــــــــونــــــــد مــــــــونــــــــد دے دَ ق فــــــــ صــــــــورت
کــــــــه تــــــــه غــــــــوار پے حــــــــقــــــــيــــــــقت
بــــــــي طــــــــرف تــــــــه دائــــــــره ئــــــــي
خــــــــنــــــــگ پــــــــه خــــــــنــــــــگ بــــــــره نــــــــقــــــــطــــــــه ئــــــــي
دوه نــــــــقــــــــطــــــــي ئــــــــي دے پــــــــه تــــــــن
دا وــــــــجــــــــود ئــــــــي تــــــــه وــــــــول بــــــــدن

..... مثالونه .....
.....

قــــــــاف قــــــــالــــــــين کــــــــنــــــــي پــــــــه قــــــــلم کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــمــــــــيــــــــص پــــــــه هــــــــر قــــــــدم کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــيــــــــنــــــــچــــــــي او پــــــــه قــــــــبــــــــضــــــــه کــــــــنــــــــي

ق ق ف ل ل ر ی اول ح ح ص ص ہ ک ک ب ب ی
ق ق ف پ پ ہ س س ر ک ک ب ب ی د د ق ق ر ا ن دے
ق ق ف ق ق ا ن و ن ک ک ب ب ی ب ب ہ ع ع ی ا ن دے
س س ر ک ک ب ب ی ق ق ف دے پ پ ہ ق ق ب ل ل ہ ک ک ب ب ی
ق ق ا ف ل ل ہ ، ق ق و م ، ق ق ص ی د ہ ک ک ب ب ی
ا ب ت ت د ا ء ک ک ب ب ی ر ا ا خ ح ی ق ق ف
ا ن ت ہ ا ک ک ب ب ی ر ا ا خ ح ی ق ق ف
ک ک ل ل ہ ک ک ل ل ہ م ی ن خ ک ک ب ب ی د ا و ی
پ پ ہ ل و س ت و ل و ل ہ ک ک ف ج ج د ا و ی
.....

د ” ک “ بیان

ق ق ف پ پ ی د د ک ک ف م م ق ق ا م دے
د ت ہ ر ک ش ک ل ل ی ت م م ا م دے
ن ہ ل ل ی م خ خ ہ ن ہ ت ی ر و ن ہ
د ا س ی د ی ر ش ت ہ دے خ ی ز و ن ہ
..... مثالونہ .....

ک ک ف پ پ ہ س س ر ک ک ب ب ی د د ک ک ت ا ب دے

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي دے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “، بيان

چي کنيه کاف سره مل شي

ککاف بے گکاف سرہ بیدل شی
ککاف نہ گکاف داسی جو پیری
پے دے تہول خلیق پوہی پیری
..... مثالونہ .....

دگلاس تہ ککاف اول دے
دگل سر کنبی ہر خواتل دے
پے گجرات، گناہ، گرمی کنبی
گکافی، گارہ او پے گولی کنبی
گکاف شورو کنبی دگازرو
داسب زی دہ دخ وپل و
گکاف سرہ گدی جو پیری
خوک پے دے بے خوش حال پیری؟
گیس کنبی گکاف مدام اول کنبی
راخی گکاف پے ہر محل کنبی
مینغ، آخر او ابتدا کنبی
گکاف لیدلے شے پے دنیا کنبی
دگپر پے سر گوپہی کنبی
مینغ کنبی گکاف دے پے لرگی کنبی

جگ کنبی گف پیہ اختتام دے
گف گف حُسن دَ ہر کلام دے

.....

د ” ل “، بیان

لام کونہی اَلتِصَادَہ
لاس کنبی دا دَ ہر بابا دہ
..... مثالونہ .....

دَلِیْمَبُو، لوکات پیہ سر کنبی
لام بیہ ستاشی پیہ نظر کنبی
لَفْظ، لَفْظت جو پدی لام نہہ
تِپُوس اُوکِرِہُ خِصَاص او عام نہہ
لام پیہ سر کنبی دَلِیْمَبُو دے
پیہ لالچ کنبی لام پیہ سر دے
لام پیہ سر کنبی دَ لَہُور دے
اول تہ کنبی لام دَلِیْمَبُو دے
لالتین جو پدی مَدَام دَ لام نہہ
تِپُوس اُوکِرِہُ دِی عِوَام نہہ

دَرنہا بشبہ وسیللہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مہدام لام نہہ
 پتہ نہ نہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہی پک کار ی پری
 پتہ بازار کنبہی ملاوی پری
 .....

دَ ” م “ بیان

لام پسے شکیل دَ میم دے
 پتہ آخر کنبہی دَ رحیم دے
 سرئی گول دے غمت ہر خواتہ
 دَ میم شکیل جو پشوتاتہ
 ..... مثالونہ .....

میم سرہ جو رہ مہر غیبی دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہی دہ
 دا خوراک غواہی زمنا نہہ
 ہم خوراک غواہی داستنا نہہ

سر کښي مي دَ موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملک او منشيور دے
 سر کښي مي هم دَ ماستود دے
 مي پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي دَ هر ماشوم دے
 مي پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي مذهب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي پښه مدرسسه کښي
 مـ حـ مـ دَ کښي مي اول دے
 رهنما زمون پره تل دے
 مي پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي اخـ ر کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي دے
 پښه اخـ ر کښي مي دَ نيم دے
 موبائل کښي مي پښه سر کښي
 اول تپکـ ي مـ قـ لـ ر کښي

ابتدا کښې پېه نقطه کښې
 نعت، نعره، پېه نتیجه کښې
 پېه نسیم، نسل، نظر کښې
 د نایاب تکي پېه سر کښې
 پېه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پېه ابتدا وی
 مخامخ کښې تکي دا وی
 وسیله پېه د رڼه ساده
 ذریعه پېه د رڼه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پېه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې ملاتړه

..... مثالونه .....

نون راځي مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه
.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر خـواتـه واؤ دـه
سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دـه
..... مثالونه .....

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
د جـوارو دا دانـه دـي ده
وئـه د ازمـونـې پـه پـخوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه د نـيـا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو
.....

د ” ه “ بيان

نــاــســتــه گــول وى يــا دوه ســتــرگــي
 يــا دوه هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــي
 ..... مثالونه .....

د هـا کـي پـه سـر کـنـي هـي ده
 لـو بـه پـيـر ه د مـز ي ده
 دا قـا مـي لـو بـه د تـو لـو
 ا مـ وړ و لـو ، هـمـ خـو لـو
 د هـلـک تـکـي پـه سـر کـنـي
 هـي بـه سـتـا شـي پـه نـظـر کـنـي
 هـي چـي خـنـگ ده ا بـتـدا کـنـي
 دا وى مـي نـخ کـنـي ا نـتـهـا کـنـي
 .....

د ” ي “ بيان

..... مثالونه .....

يـي نـه يـو مـه ر ا خـي وړ وړه!
 پـه پـتـو کـنـي د غـه گـوره

د غـوئـي پـه خـنـگ پـه پـرتـه دـه

عـجـيـبـه دـدـي نـقـشـه دـه

.....

د ” ی “ معروفه بیان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وـي تـکـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وـي تـکـي

د غـه تـکـي يـي نـه لـنـدي

لـنـدي يـي نـه د ا مـد ا م وـي

مـخـکـنـي زـيـر پـه دـي مـقـا م وـي

لـر پـه زـور د ا د ا کـي پـي

د ا چـي کـلـه بـنـکـاره کـي پـي

چـي وـي جـمـع د ا سـمـو نـو

چـي وـي جـمـع د نـو مـو نـو

هـلـتـه کـنـي زـيـا تـه ا کـثـره

د ا مـو نـدي شـي ا مـه بـشـره !

کـه و ا حـد ا و مـذ کـر وـي

مـجـه و لـه کـه پـه ا خـر وـي

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـد ا م وـي

پـــــــه صـــــــورت بـــــــه بـــــــه تـــــــمـــــــام وى
 يـــــــو ســـــــر مـــــــے دـــــــے ، پـــــــه رـــــــســـــــر يـــــــى وى
 يـــــــو زـــــــمـــــــر مـــــــے دـــــــے ، پـــــــه رـــــــزـــــــمـــــــر يـــــــى وى
 دَفـــــــعـــــــل و نـــــــو پـــــــه اُخـــــــر كـــــــنـــــــي
 دـــــــار اـــــــتـــــــلـــــــے شـــــــي لـــــــر ا و بـــــــر كـــــــنـــــــي
 خـــــــو رى ، ســـــــا تـــــــى يـــــــي مـــــــثـــــــال و نـــــــه
 پـــــــك لـــــــه دى نـــــــه كـــــــتـــــــاب و نـــــــه
 ..... مثالونه .....
 دَ ا مـــــــيـــــــن ، گـــــــيـــــــن پـــــــه مـــــــيـــــــنـــــــخ كـــــــنـــــــي
 تـــــــل دَ شـــــــيـــــــن ا و ســـــــيـــــــن پـــــــه مـــــــيـــــــنـــــــخ كـــــــنـــــــي
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي بـــــــه مـــــــد ا م وى
 دَ هـــــــر يـــــــو و تـــــــي خـــــــپـــــــل مـــــــقـــــــام وى
 دَ غـــــــر يـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 دَ نـــــــصـــــــيـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 مـــــــيـــــــنـــــــخ كـــــــنـــــــي تـــــــي دَ تـــــــكـــــــى تـــــــي م
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه تـــــــي دَ نـــــــي م
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي دَ فـــــــقـــــــيـــــــر د ه
 دَ ا مـــــــيـــــــر د ه دَ ا ســـــــيـــــــر د ه

دا چي کي گي ره يي ا دي و ده
 مينغ کني ئي ئي ئي معرفه ده
 مثالون نه ئي هم نور شته
 زيات بنه ډپر په هر يو لور شته
 .....

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خاص شوي خاص مقام ليه
 دا بيان نه ده هر کلام ليه
 ددي يي ا مقصد جودا ده
 تلفظ ئي لنډ صفا ده
 نه اوږدي پري په گفتار کني
 هر طرف ته په اظهار کني
 بنه پسته نه نرمه ادا ده
 مخصوصه ټوله دا يي ا ده
 معرفه ئي نه لږ بدلنه
 هر ادا لرونکي خپل نه
 لږه لرې موجه ولسي نه
 بيل آواز لري ليه دي نه

میننځ آواز ددې یی اگانو
 دا کړه ییاد پیه ماشومانو
 مچھولنه نه معروفه ده
 یاپیه میننځ کښې مخصوصه ده
 لاندي باندي پیه کښې تکی
 باندي لاندي پیه کښې تکی
 دا ښکاره ئې علامت دے
 ښه ښکاره ئې شنناخت دے
 ..... مثالونه .....

میننځ کښې ئې ده پیه غلبېل کښې
 میننځ کښې بنده ده پیه جېل کښې
 پیه راشپېل تکی کښې ئې ده
 تل پیه سپېل تکی کښې ئې ده
 ئې راغله ده پیه گېر کښې
 ئې راغله ده پیه سپېر کښې
 دلته ئې پیه مخصوصه وی
 کی دے نشی چی اُورده وی
 د مېز ئې بله د تېل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
د لالتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
د رنـهـا بـنـهـ ذـرـعـه دـه

.....

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بیلـه بیلـه پـه مـرضـي دـه
تـانیثـي یـا د غـه یـاده
نـه دـه نـه دـه بـي بـنيـاده

..... مثالونه .....

د تـانیثـي د تـختـي دـه
د کـرکـي هـم د ډوډي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دري کـنـي
تـانیثـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـوجـي ، دري ، کـرکـي دـه
تـانیثـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـيـنـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی
 .....

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریــــہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لب وی
 چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریــــہ وی
 بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے
 ..... مثالونہ .....

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بازار کنبــــی
 مــــہ اودریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـاـرہ
 هـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لـارہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـار
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـار
 اـمـر رـہ لـفـظ و نـہ تـول دِی
 خـا مـخـا دغـہ یـا دـول دِی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـہ وِی
 یـی دَ پـا سـہ بـہ هـمـزہ وِی
 د ا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـال و نـہ ددِی پـر دِی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ هـپـر دِی

دَ ” ے “، مجھولہ بیان

د ا پـر تـہ او مـلا سـتـہ تـول ہ
 نـہ راتـلـی شـی نـا سـتـہ تـول ہ
 پـہ پـر تـہ یـی دغـہ یـا دہ

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 دا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي دا م ث ا ل و ن ه
 د ك ل ه د ي ن ه ك ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ك و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 دا پ ن ن څ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ك ت ا ب و
 پ ه ك ت ا ب ب ن ك ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ش ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ك ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه د ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
دا بـــــدلـــــه لږ پـــــه رنګ وه
څـــــنګ پـــــه څـــــنګ و مـــــه دوی روانـــــې
پـــــه شـــــرېکـــــه پـــــه څورـــــيـــــانـــــې
چـــــې کـــــوشـــــش کوی دُنـــــیا کـــــنـــــې
مـــــدام گـــــرڅـــــی پـــــه رنـــــا کـــــنـــــې
عـــــلـــــم حُـــــن او بـــــکـــــلا ده
عـــــلـــــم پـــــو هـــــه ده رنـــــا ده
.....

د کتاب وړومبي برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَی النَّبِیِّ الْاَمِّی
دَ اَلْفِ اَوْ بِي خَانْدَانِ

گگوانندیان الف او بے اے دی
خپل خپلوان دے پی او تے اے دی
تہ پی ددوی دے خاندان دے
تہ پی تہولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ کورونے شپے حرفونے
پنڈھے یو خائے یو شکلونے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ ولار پے ہر محل دے
دایے ادی پے پی الف
بیے انی پے پی الف
دغے دوہ دی خاندان دے
درنے ہیے نشیے انسانیے!

.....

د، ب، خاندان

کور کنبی تہول اوسی دبی
 بی بی وائی ورتی پے
 تہی دتہی ده مشرہ خور
 تہول کاروننہ کپری دکور
 تہی دتہولوننہ ورہ ده
 خو پیہ خوئی درنہ مپہ ده
 حی ادارہ کورنہی ده
 بنہ دینن ادارہ کورنہی ده
 گاونن دیپان دی دالف
 قردان دی دالف
 بل طرف تہ پیہ دنی کنبی
 ورسرہ اوسی جیم خوا کنبی
 بنہ گاونن تہی دجہان دے
 قردم ننہ خاندان دے

.....

.....

دَجیم او دال خاندان

جیم دَجیم یو خاندان دے
چھی دَجیم پے رنگ پے یوشان دے
حھی دَخھی اوسپی پری خواتانہ
پے یو خال بدل دُنیا تانہ
دال دَخا دے پے گواند کبھی
مدام دا دے پے گواند کبھی
دال دَزال دَخاندان دے
پے خیل خائی پے قدران دے
دا تہول دوه دی خاندانہ
ھی ردی نشی دا انسانہ!
شپ پراوسپی پری یو محل کبھی
دری اوسپی پری محل بل کبھی
شپ پے شکل دی یوشان
دری دَبل دی خاندان

.....

.....

دَ رِی خاندان

رِی دَ رِی دہ پے گے اوندی کنہی
رِی دَ رِی دہ پے گے اوندی کنہی
د دوی پے ودے خاندان
پے صورت شکل یوشان

.....

دَ سِین خاندان

سِین سہرہ اوسیدہ پری شین
ورسہرہ پے خوا کنہی بنین
د دوی پے موحل دے کور
ورسہرہ نیشتہ خولک نور

.....

دَ صَاد خاندان

صَاد دَ ضَاد سہرہ آبہ دادے
خاندان لہ غم آزاد دے
بس دہ تنہ دا د کور دی
داسہی واپہرہ ورور او خور دی

.....

دَ عین خاندان

عین دَ غین دَ کور یو گس دے
دغہ سپین او توریو گس دے
دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
پہہ بدن پہہ کپرو پناک دی

.....

دَ فی خاندان

فی یواخسی اوسی کور کبھی
داسی ژوند وی سَم پہہ اور کبھی
چیئی نئی نئی خاندان وی
بس یواخائی پہہ جہان وی

.....

دَ قاف خاندان

قاف دَ فی پہہ شان یواخائی
بنیئہ نہ دے انسان یواخائی

دَ لام او میم خاندان

میم دَ لام پپه ششان یواځی
دَ ام پپه ششان یواځی
ډیر ککته وی خومقتدیان وی
مخکښی کلپه ډیر کسان وی؟
نیشته خولک ئی خاندان کښی
ورسره پپه دې جهان کښی

.....

دَ نون خاندان

نون دَ نون سره یواځئی وی
بیل پپه یو کربشه تویپی وی
یواځئی دلتپه خاندان دے
دوی بیل کور دَ جهان دے

.....

دَ واؤ خاندان

واؤ پپه شکل تپول جُداد دے
تواؤ صورت ئی دَ دُنیا دے

عجيبه شكـل و صورت ئـي
بـره گـوره حـقيقت ئـي

.....

د هي خاندان

هي يواځـائـي دوه ئـي سترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سترگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پـنـځـه قـسـمـه ئـي گـانـي
دې پښتـو کـنـي راروانـي
مـعـرـونـه پـه کـنـي اول ده
دېـرـه دېـرـه مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرـونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـ شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتو و حسيـن کـلام لــــه
دَ تـانيـث پـه کـنـي يـاء بـلـه
نـخـانـه ئـي هـريـو خـپـلـه
اـمـريـه يـاء پـه اـمـر کـنـي
راڅـي هـر خـوا پـه نـظـر کـنـي
مـجـهـولـه يـا مـلاـسـتـه مـلاـسـتـه
نـه وى نـه وى دغـه نـاسـتـه
دا پښتـو و دَ پښتـو و نـخـوا دـه
دَ هـر چـا لـه جـه جـدا دـه

تحمـت بـحـمـد الـلـه و بـتـو فـيـقـه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا باللّٰه العلى العظيم

وصلى الله تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**